

Till

Carina Sammeli, ordförande Barn- och utbildningsnämnden Luleå kommun
Maarit Enbuske, skolchef Luleå kommun
Annica Backman, förskolechef Luleå kommun

Kopia för kännedom

Gustav Fridolin, utbildningsminister
Alice Bah Kuhnke, kultur- och demokratiminister
Erik Adell Hellström, departementssekreterare Kulturdepartementet
Lena Ålander, undervisningsråd Skolverket
Tommy Lagergren, bitr GD och chef för inspektionsavdelningen i Stockholm Skolinspektionen
Lennart Rohdin, särskild utredare KU 2016:02
Jarmo Lainio, särskild utredare U 2016:07

Vädjan för barns rätt till meänkieli i Luleå

Svenska Tornedalingars Riksförbund-Tornionlaaksolaiset, STR-T, är företrädare för tornedalingar och meänkieli.

Förbundet har fått signaler från tornedalska föräldrar som är bosatta i Luleå kommun att modersmålslärraresurser förändrats i förskolorna under hösten 2017 utan att något samråd föregripit beslutet. Det har också kommit till förbundets kännedom att det finns meänkielitalande personal i förskolorna, men de behöver inte vara placerade på samma avdelning som barnen.

Förbundet vill betona allvaret i situationen och vikten av att finna bra lösningar för meänkielitalande barn. Meänkieli är ett hotat nationellt minoritetsspråk och lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk betonar att barns utveckling och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt. I skollagen och läroplanen finns också stöd för att förskolan ska stödja barn som tillhör de nationella minoriteterna i deras språkutveckling.

Skollagen (2010:800)

Förskolan och förskoleklassen ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

Läroplanen för förskolan (Lpfö 98, reviderad 2010)

Förskolan kan bidra till att barn som tillhör de nationella minoriteterna och barn med utländsk bakgrund får stöd i att utveckla en flerkulturell tillhörighet.

Huvudmannen, Luleå kommun, har ansvar att säkerställa att barn i förskolan får möjlighet att utveckla både det svenska språket och meänkieli. Lagen (§11, 2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk säger att förvaltningsmyndigheterna ska sträva efter tillgång till personal med kunskaper i minoritetsspråken. I Luleå kommun finns gott om meänkielitalande personal även inom förskolor – varför används inte den personalens språkkunskaper enligt lagen?

Uppskattningsvis bor det ca 25 000 tornedalingar i Luleå och den minoritetspolitiska reformen 2010 har inneburit att de nationella minoriteternas rättigheter stärkts. Redan 2014 beslutade kommunfullmäktige vid Luleå kommun att ansöka om att bli en förvaltningskommun för meänkieli. NorrbottensKuriren beskrev mötet i kommunfullmäktige enligt följande; *En efter en gick en rad av ledamöterna upp i talarstolen och vittnade om sitt tornedalska ursprung. De flesta pekade på att det rör sig om mer än ett språk, det handlar även om kultur och identitet.* Att Luleå kommun beslutat om att frivilligt ansluta sig till

att bli förvaltningsområde för meänkieli betyder oerhört mycket för många tornedalingar som bor i kommunen. Beslutet bekräftar en grupp av människor som varit med och byggt upp staden.

Det är olyckligt att översynen av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk har fördröjt regeringens beslut när det gäller Luleå kommuns ansökan om att bli förvaltningsområde för meänkieli. I juni publicerades delbetänkandet (SOU 2017:60) *Nästa steg? -Förslag för en stärkt minoritetspolitik* som bland annat konstaterar att förvaltningsområden har varit en av framgångsfaktorerna för minoritetspolitiken. Utanför förvaltningskommuner har minoriteterna haft svårt att få sina rättigheter förverkligade. Luleå kommun är historiskt sett en viktig ort för många tornedalingar och meänkielitalande och kommunfullmäktiges beslut visar att kommunen vill ta ett stort ansvar för den tornedalska minoritetens möjligheter att få sina rättigheter tillgodosedda. **Därför anser förbundet att det är ytterst märkligt att kommunen inte redan nu arbetar för att barn ska få lära sig meänkieli och få det stöd som de behöver.** Redan 1 februari 2018 kan det vara möjligt att Luleå kommun ingår i förvaltningsområde för meänkieli och då har barnen rätt till forskoleverksamhet på sitt språk. Hur har kommunen tänkt lösa det? Är det inte dags att förbereda sig för det? Hela intentionen med minoritetspolitiken är att sträva efter att främja och stödja minoritetsspråken och kommunerna ska agera därefter.

Från förbundet vill vi därför vädja till barn- och utbildningsnämnden att finna pragmatiska lösningar redan nu som säkerställer barns rätt att utveckla meänkieli. Vi kräver att:

- politiska representanter från barn- och utbildningsförvaltningen bjuder in till samråd i frågan
- få veta på vilka grunder kommunen baserar sitt beslut på att göra förändringarna i modersmålsstödet för meänkieli
- kommunen genomför en utbildning i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk för att erhålla kunskap och skapa en helhetssyn när det gäller nationella minoritetsbarns rätt till sitt språk. Med andra ord det behövs en strategi för flerspråkighet.

Förbundet emotser en skriftlig inbjudan om samrådsmöte från Luleå kommun.

Dag som ovan

Bengt Niska
Ordförande

Maja Mella
Verksamhetsledare

